

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/65/2019
Identifikačné číslo spisu:	5910201529
Dátum vydania rozhodnutia:	30.01.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Petříková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:5910201529.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v dedičskej veci po poručiťke P. W., rod. O., zomrelej dňa R., naposledy bývajúcej v W., za účasti dedičov 1/ N. F., bývajúcej v D., 2/ P. F., bývajúcej v W., 3/ B. A., bývajúcej v N., 4/ P. P., bývajúceho v T., 5/ X. P., bývajúceho v S., 6/ F. P., bývajúceho v T., 7/ P. S., bývajúceho v H., 8/ U. O., bývajúcej v H., 9/ P. W., bývajúcej v D., 10/ P. W., bývajúceho v W., 11/ Q. W., bývajúceho v D., 12/ P. W., bývajúcej v T., 13/ P. D., bývajúcej v D., o prejednanie dedičstva, vedenej na Okresnom súde Ružomberok pod sp. zn. 5 D 12/2010, o dovolaní dedičov 9/, 10/, 11/ a 13/, zastúpených Mgr. Tomášom Bašticom, advokátom s o sídlom v Bratislave, Grösslingova č. 56, proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 28. septembra 2017 sp. zn. 8 CoD 7/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Ružomberok (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) uznesením z 28. septembra 2016, č. k. 5 D 12/2010-256, Dnot 83/2010 vo výroku I. uviedol, že vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov nie je predmetom tohto konania o dedičstve. Ďalej určil, že do dedičstva po poručiťke patrí hnutelný a nehnuteľný majetok bližšie označený vo výroku II. tohto uznesenia, výrokom III. určil čistú hodnotu dedičstva, podľa § 175q písm. d/ O.s.p. vo výroku IV. vyporiadal dedičstvo medzi dedičmi a posledným výrokom V. priznal odmenu a náhradu hotových výdavkov určenej súdnej komisárke. Uviedol, že v konaní bolo preukázané, že poručiťka zomrela so zanechaním závetu, v zmysle ktorého všetok svoj majetok hnutelný aj nehnuteľný zanechala vnučke N. F.. V danom prípade však zákonní dedičia P. W., Q. S. a B. A. namietali relatívnu neplatnosť zanechaného závetu a preto došlo k prepočítaniu a vyporiadaniu dedičského podielu súdom prvej inštancie tak, ako je uvedené vo výrokových častiach vyššie uvedených.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj ako „odvolací súd“) uznesením z 28. septembra 2017 sp. zn. 8 CoD 7/2017 na odvolanie dedičov 10/ a 13/ napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil. Uviedol, že súd prvej inštancie v predmetnej dedičskej veci zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností, na podklade zadovážených dôkazov dospel k

správnym skutkovým zisteniam a predmetnú dedičskú vec i správne právne posúdil. Poukázal na to, že súd prvej inštancie správne určil výšku podielov jednotlivých dedičov.

3. Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podali dovolanie dedičia 9/, 10/, 11/ a 13/ (ďalej aj „dovolatelia“), ktorí mali za to, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 420 písm. f/ CSP, pretože súd nepostupoval pri prejednaní dedičstva v zmysle ustanovenia § 175i ods. 1/ O.s.p., podľa ktorého súd upovedomí tých, o ktorých sa možno dôvodne domnievať, že sú dedičmi, o ich dedičskom práve a o možnosti odmietnuť dedičstvo v lehote jedného mesiaca odo dňa, keď súd dediča o práve dedičstvo odmietnuť upovedomil, čím došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý súdny proces. Následne poukázali na to, že neboli poučení ani podľa § 463, § 467, § 469, § 484 Občianskeho zákonníka. Týmto postupom im bolo podľa ich tvrdenia znemožnené využiť ich oprávnenie prijať vlastné rozhodnutie o dedičskom práve. Rozhodnutie odvolacieho súdu označili za nepreskúmateľné. Dovolanie zároveň odôvodnili aj ustanovením § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, v zmysle ktorého mali za to, že v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená nimi nastolená právna otázka, a to, či platná a účinná právna úprava uvedená v § 460, § 461, § 473, § 483 Občianskeho zákonníka a v § 175q O.s.p. umožňuje súdu pri rozhodovaní o vyporiadaní dedičstva obísť postupnosť prechodu dedičstva z poručiteľa na dediča. Zároveň navrhovali odklad právoplatnosti napadnutého rozhodnutia. V zmysle vyššie uvedeného navrhovali, aby dovolací súd zrušil uznesenie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. K dovolaniu sa vyjadrili dedičia 1/, 2/, 3/, 4/, 6/, 7/ a 12/, ktorí ho žiadali odmietnuť, nakoľko nie sú splnené zákonné podmienky pre podanie dovolania, alebo aby dovolanie bolo zamietnuté ako nedôvodné.

5. Na konanie o dedičstve sa s účinnosťou od 1. júla 2016 vzťahuje zákon č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

6. V zmysle § 2 ods. 1 CMP sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v prvom rade uvádza, že nezistil splnenie predpokladov pre odloženie právoplatnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 2 CSP a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie dedičov 9/, 10/ a 13/ treba odmietnuť, pretože nie je prípustné, a zároveň treba odmietnuť aj dovolanie dediča 11/ avšak z dôvodu jeho oneskoreného podania. Na odôvodnenie svojho záveru (§ 452 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

9. Dovolací súd sa najprv zaoberal dovolaním dediča 11/, ktoré bolo podané oneskorene.

10. Podľa § 427 ods. 1 CSP sa dovolanie podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

11. Podľa § 121 ods. 3 CSP lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa končia uplynutím toho dňa, ktorý sa svojím označením zhoduje s dňom, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty; ak ho v mesiaci niet, posledným dňom mesiaca.

12. V preskúmvanej veci mal dovolací súd za preukázané, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bolo doručené dedičovi 11/ dňa 24. marca 2018. Dovolanie však bolo podané 30. mája 2018, teda po lehote. V danom prípade tak ide o dovolanie podané po uplynutí zákonom stanovenej dvojmesačnej lehoty.

13. Dovolací súd preto na základe vyššie uvedeného dovolanie dediča 11/ ako oneskorene podané podľa § 447 písm. a/ CSP odmietol.

14. Následne sa dovolací súd zaoberal dovolaním dedičov 9/, 10/ a 13/.

15. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

16. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu

práva na spravodlivý proces.

17. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

18. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

19. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania. Odborná spisba rozdeľuje podmienky prípustnosti dovolania na objektívne (a/ prípustný predmet, b/ lehota na podanie dovolania, c/ náležitosti dovolania) a subjektívne (osoba oprávnená podať dovolanie), (Ficová a kol. Občianske procesné právo, Druhé aktualizované a doplnené vydanie, Bratislava, Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK, 2008, str. 344). V CSP sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne: v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené subjekty oprávnené podať dovolanie. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

20. Vychádzajúc z uvedeného (bod 10. tohto rozhodnutia) dovolací súd zistil, že dovolanie podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strany sporu, v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpení v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), dovolanie spĺňa náležitosti stanovené zákonom (§ 428 CSP) a dovolatelia v ňom napádajú uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie.

21. V danom prípade dovolatelia prípustnosť svojho dovolania vyvodzovali popri sebe z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP a (zároveň) aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Najvyšší súd v prvom rade posudzoval prípustnosť dovolania z hľadiska tvrdenej procesnej vady zmätočnosti (§ 420 písm. f/ CSP), keď dovolatelia mali za to, že odvolací súd nepostupoval pri prejednaní dedičstva v zmysle ustanovenia § 175i ods. 1/ O.s.p. teda, že ich ako dedičov nepoučil o im prislúchajúcom práve odmietnuť dedičstvo po poručiteľke. Následne poukázali na to, že neboli poučení ani podľa § 463, § 467, § 469 a § 484 Občianskeho zákonníka. Uvedeným postupom im bolo podľa ich tvrdenia znemožnené využiť ich oprávnenie prijať vlastné rozhodnutie o dedičskom práve. Následne rozhodnutie odvolacieho súdu označili za nepreskúmateľné.

22. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú dovolateľmi namietanú procesnú vadu zmätočnosti, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

23. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil s a ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať s a k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať s a ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

24. V súvislosti s námietkou dovolateľov o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd poukazuje na rokovanie občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, na ktorom bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho

súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

25. Uvedené stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky p o d R 2/2016, považuje dovolací súd z a plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Dovolací súd dodáva, že obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajinú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

26. V danom prípade odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne. V súvislosti s dovolacou námietkou týkajúcou sa nepreskúmateľnosti treba pripomenúť, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu, v dôsledku čoho ich treba chápať ako celok. V odôvodnení napadnutého uznesenia odvolací súd uviedol, čoho a z akých dôvodov sa dovolatelia domáhali, čo navrhovali zostávajúci dedičia, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd; odvolací súd zaujal aj závery k jeho právnomu posúdeniu, s ktorým sa stotožnil a vysvetlil, z čoho jednoznačne vyplynuli závery ohľadom prejednávania a vyporiadania dedičstva po poručiťke. Obsah spisu preto nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľov.

27. K námietke dovolateľov týkajúcej sa porušenia ich práva na spravodlivý súdny proces z dôvodu ich nepoučenia zo strany súdov nižších inštancií v zmysle ustanovenia § 175i ods. 1/ O.s.p. dovolací súd uvádza, že namietané nepoučenie zo strany súdov nižších inštancií nespôsobuje procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f/ CSP, pretože bez ohľadu na absenciu poučenia je z konania zrejmé, že dedičia sa nesprávali tak, že by chceli dedičstvo odmietnuť (príkladmo pozri uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky z 22. decembra 2011 sp. zn. 21 Cdo 2149/2009). K zvyšným namietaným ustanoveniam, o ktorých neboli dovolatelia takisto poučení podľa § 463, § 467, § 469, § 484 Občianskeho zákonníka dovolací súd poukazuje na to, že sa jedná o hmotnoprávne ustanovenia, o ktorých texte nemuseli byť súdom nižšej inštancie poučení, tak ako vo svojom dovolaní namietali. V zmysle uvedeného je preto dovolanie v tejto časti bezdôvodné.

28. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie podané v zmysle § 420 písm. f/ CSP odmietol podľa § 477 písm. c/ CSP.

29. Dovolatelia ďalej prípustnosť podaného dovolania vyvodzujú aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

30. Podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

31. Citované ustanovenie upravuje predpoklady prípustnosti dovolania, ak sa dovolanie podáva z dôvodu, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Pre všetky prípady vymenované pod písmenami a/, b/ a c/ § 421 ods. 1 CSP platí, že dovolanie je prípustné vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu alebo zmeňujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak dovolateľom nastolená otázka je otázkou právnou (nepripúšťa sa riešenie skutkových otázok) a ak ide o takú právnú otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie je splnený niektorý z týchto predpokladov prípustnosti, dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. V takomto prípade je tu bez ďalšieho dôvod na odmietnutie dovolania; dovolací súd ďalšie podmienky prípustnosti dovolania neskúma.

32. Dovolací súd sa preto najskôr zaoberal vecou, či sú splnené tieto predpoklady prípustnosti dovolania, a to najmä z hľadiska, či v prípade dovolateľmi nastolenej právnej otázky, ide o takú otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

33. V preskúmvanej veci dovolatelia uviedli, že v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola riešená otázka, a to či platná a účinná právna úprava uvedená v § 460, § 461, § 473, § 483 Občianskeho

zákonníka a v § 175q O.s.p. umožňuje súdu pri rozhodovaní o vyporiadaní dedičstva obísť postupnosť prechodu dedičstva z poručiťľa na dediča.

34. V preskúmvanej veci z obsahu spisu ale vyplýva, že súdy nižších inštancií túto otázku neriešili. Dovolateľmi formulovaná otázka nemá teda charakter takej otázky, od vyriešenia ktorej by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Za tohto stavu jej riešenie nemá v preskúmvanej veci žiadne opodstatnenie. Dovolací súd dospel preto k záveru, že nebol tak splnený jeden zo základných predpokladov prípustnosti dovolania vyplývajúci z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. V takomto prípade je tu bez ďalšieho dôvod na odmietnutie dovolania, pričom dovolací súd už ďalšie podmienky prípustnosti dovolania dovolateľov neskúmal.

35. Z dôvodov vyššie uvedených dovolací súd dovolanie dedičov 9/, 10/ a 13/ aj v tejto časti odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

36. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

37. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.